

TRONDHEIM KOMMUNE
Ordføreren

Kommunal og regionaldepartementet
Pb 8112 Dep

0032 OSLO

Vår saksbehandler
Kari Aarnes

Vår ref.
06/28379/
oppgis ved alle henv.

Deres ref.

Dato
05.09.2006

HØRINGSUTTALELSE- FORSLAG TIL ENDRINGER I VALGLOVEN

Vedlagt følger saksprotokoll og sakspapirer fra formannskapets behandling av forslag til endringer i valgloven.

Høringen ble behandlet i formannskapets møte 05.09.2006.

Med hilsen
TRONDHEIM KOMMUNE

Rita Ottervik
ordfører

Kari Aarnes
leder

Vedlegg:
Saksprotokoll for sak 287/06
Sakspapirer for formannskapet i sak 287/06

Saksprotokoll

Utvalg: Formannskapet
Møtedato: 05.09.2006
Sak: 287/06

Resultat: Behandlet

Arkivsak: 06/28379

Tittel: HØRING-FORSLAG TIL ENDRINGER I VALGLOVEN

Behandling:

Innstillingen med unntak av pkt B2 ble enstemmig vedtatt
Innstillingens pkt B2 ble vedtatt mot 4 stemmer (2H, 1KrF, 1FrP)

VEDTAK:

Formannskapet som kommunens høringsorgan har følgende synspunkter på forslag til endringer i valgloven, jfr høringsbrev datert 20.6.2006:

- A1. Forslag om å lovfeste utsending av valgkort støttes.
- A2. Endring av forhåndsstemmeperiode utenriks støttes. Uenig i foreslått endring innenriks.
- A3. Frist for søknad om ambulerende stemmegivning støttes.
- A4. Støtter ny frist for innkomne forhåndsstemmegivninger.
- A5. Enig i krav om legitimasjon.
- A6. Krav om manuell telling, eller to ulike tekniske systemer ved telling, støttes ikke.
- A7. Går imot krav om manuell kontrolltelling.
- A8. Positiv til telling av forhåndsstemmer søndag.
- B1. Ser for vår del ingen problemer med skjæringsdato 30.06.
- B2. Ønsker ikke publisering av meningsmålinger like før valget.

Rita Ottervik
Ordfører

Kari Aarnes

Sakspapirer for Formannskapet

Saksnr.: Utvalg
287/06 Formannskapet

Møtedato
05.09.2006

HØRING-FORSLAG TIL ENDRINGER I VALGLOVEN

Arkivsaknr.
06/28379

Møtedato:
05.09.2006

Møtesaksnr.
287/06

Forslag til vedtak:

Formannskapet som kommunens høringsorgan har følgende synspunkter på forslag til endringer i valgloven, jfr høringsbrev datert 20.6.2006:

- A1. Forslag om å lovfeste utsending av valgkort støttes.
- A2. Endring av forhåndsstemmeperiode utenriks støttes. Uenig i foreslått endring innenriks.
- A3. Frist for søknad om ambulerende stemmegivning støttes.
- A4. Støtter ny frist for innkomne forhåndsstemmegivninger.
- A5. Enig i krav om legitimasjon.
- A6. Krav om manuell telling, eller to ulike tekniske systemer ved telling, støttes ikke.
- A7. Går imot krav om manuell kontrolltelling.
- A8. Positiv til telling av forhåndsstemmer søndag.
- B1. Ser for vår del ingen problemer med skjæringsdato 30.06.
- B2. Ønsker ikke publisering av meningsmålinger like før valget.

Saksutredning:

Bakgrunn

Kommunal- og regionaldepartementet har i brev datert 20.06.2006 sendt på høring diverse endringer i lov av 28.06.2002 nr 57 om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre (valgloven): Endringene omhandler:

- A1. Forslag om å lovfeste utsending av valgkort
- A2. Forslag om endring av forhåndsstemmeperiode innenriks og utenriks
- A3. Frist for søknad om ambulerende stemmegivning
- A4. Ny frist for innkomne forhåndsstemmegivninger
- A5. Krav om legitimasjon
- A6. Krav om manuell telling, eller to ulike tekniske systemer ved telling
- A7. Krav om manuell kontrolltelling
- A8. Telling av forhåndsstemmer søndag
- B1. Skjæringsdato 30.06
- B2. Forbud mot publisering av meningsmålinger like før valget

De enkelte punktene kommenteres nedenfor med utfyllende opplysninger om forslagene. Dagens praksis i Trondheim kommenteres, og tilrådning gis.

Fakta

A 1 Valgkort

Valglovens § 2-3 tredje ledd vil i hht høringsforslaget lyde:

Valgstyret skal sørge for at det blir sendt ut valgkort til alle stemmeberettigede som er innført i manntallet i kommunen og som har bostedsadresse innenriks.

Valgkort har ikke vært omtalt i valgloven, og har vært en frivillig handling for kommunene. I Trondheim har valgkort blitt utsendt ved de siste valgene.

Forslaget om å pålegge utsending av valgkort anses å være en bedret service til alle velgere, og ordningen er i tråd med den praksis som er i Trondheim.

A 2 og 4 Forhåndsstemmeperiode

Valglovens §8-1 annet og tredje ledd vil i hht høringsforslaget lyde:

(2) Forhåndsstemmegivningen må ikke foregå senere enn siste torsdag før valgdagen innenriks og nest siste fredag før valgdagen utenriks og på Svalbard og Jan Mayn

(3) Velgeren er selv ansvarlig for å avgi forhåndsstemme på et tidspunkt som gjør at forhåndsstemmegivningen kommer inn til valgstyret innen kl 20 førte tirsdag etter valgdagen

Forhåndsstemmeperioden er i gjeldende lov til og med siste fredag før valgdagen.

I Trondheim er praktisert å ha hovedbiblioteket som forhåndsstemmested åpent helt til kl 19.00 fredag før valgdagen, og svært mange har benyttet siste dag som sin dag for å forhåndsstemme. Underveis denne dagen og ved stengetid lages postoversendelser til forhåndsstemmepersonenes hjemkommuner. Ved valget i 2005 fikk vi tilbakemelding fra to kommuner om at stemmer fra oss ikke var ankommet tidsnok.

I Trondheim har vi ikke mottatt innenriks stemmer for sent.

Ved hvert valg får vi rundt 5 utenriksstemmer til kommunen etter valgdagen.

I Trondheim har vi egen avtale med posten om å kunne hente stemmer lørdag før valgdagen og valgdagen på morgenen. Vi fikk i 2005 800 stemmer disse dagene.

Trondheim kommune

Å endre datoer for forhåndsstemming vil innebære stort behov for informasjon både sentralt og fra eget valgstyre. Så lenge stemmene skal sendes pr post, vet vi at det kan trenge mer tid enn oppgitt tid for A-post forsendelser. Det er likevel et spørsmål om det en vinner på å få frem stemmer i tide, tapes ved at velgere kommer for å forhåndsstemme etter at muligheten er avsluttet, i alle fall innenriks.

Skal vi avvente stemmer hele tirsdag etter valgdagen, kan ikke endelig valgoppgjør godkjennes av valgstyret før onsdag etter valgdagen. Forventningene både hos de som står på listene og hos presse, er at endelig valgoppgjør skal være klart på et langt tidligere tidspunkt. I Trondheim har valgstyremøtene ved de siste valgene vært lagt til midt på dagen tirsdag etter valgdagen.

A 3 Ambulerende stemmegivning

Det foreslås at frist som settes for å kunne stemme ambulerende settes senest siste torsdag før valgdagen.

I gjeldende lov er det mulig å forhåndsstemme til og med fredagen. I Trondheim har vi annonsert frist for å melde fra om behov for å stemme ambulerende til torsdagen, men fortsatt ambulerende stemmegivning på fredager dersom det har vært behov for det pga at antallet som ville avgi sin stemme har tilsagt det.

A 5 Legitimasjon

I valgloven tas inn at velgerne skal legitimere seg både på valgdagen og ved forhåndsstemming. Dersom en ikke har med legitimasjon, kan en annen over 18 år bekrefte velgerens identitet.

I Trondheim vises legitimasjon ved forhåndsstemming. En del velger på selvstendig grunnlag å legitimere seg på valgdagen, men legitimasjon blir ikke etterspurt.

Skal det kreves legitimasjon, vil det også her bli behov for informasjon om endringen.

A 6 Telling

Valglovens § 10-4 femte ledd vil i henhold til høringsforslaget lyde:

(5) Stemmeseddelen skal telles i to omganger, ved en foreløpig og ved en endelig opptelling. Foreløpig opptelling skal foretas ved manuell telling av stemmesedlene. Den foreløpige opptellingen av stemmesedlene kan likevel foregå ved hjelp av edb-teknisk system dersom det benyttes et annet system ved den foreløpige opptellingen enn det som benyttes ved den endelige.

I gjeldende lov er pålagt å telle opp stemmesedlene i to omganger, ved en foreløpig og en endelig opptelling.

I Trondheim foregår den foreløpige opptelling manuelt på det enkelte valglokalet. Forhåndsstemmene blir telt elektronisk på formiddagen valgdagen, slik dagens valglov gir muligheter til, og slik høringsutkastet gir mulighet til bare det benyttes to ulike tellesystemer.

A 7 Manuell kontrolltelling

I tillegg til å utdype hvordan opptelling skal foregå har høringsforslaget en ny § 10-4 sjette ledd som går ut på at det dersom det er avvik skal foregå manuell kontrolltelling.

Det at stemmer må telles manuelt betyr at det trengs tilstrekkelig mannskap, og at mannskapet som skal kontrolltelle får nødvendig ro. Dette er en organisatorisk utfordring som løses dersom endringene i loven blir vedtatt. Om en manuell behandling vil gi bedre sikkerhet for resultat kan

Trondheim kommune

diskuteres, spesielt i en kommune som Trondheim der antallet sedler som skal telles er stort. Ingen opptellingsmetode vil kunne anses som feilfri. Det bør stilles strenge krav til godkjenning av tellesystemer, slik at disse er grundig utprøvd av uavhengige instans før de slippes løs på markedet. Maskinell telling, forutsatt at det har gjennomgått en kontroll som nevnt, anses som mer pålitelig enn manuell telling. Maskinell telling handler ikke først og fremst om et raskere telleresultat, men om et sikrere resultat.

A8 Telling av forhåndsstemmer på søndag

Høringsforslaget gir også nytt startstidspunkt for å kunne starte opptelling av forhåndsstemmer. Foreløpig opptelling av stemmesedler avgitt på forhånd kan starte søndag før valgdagen.

Av hensyn til sikker og pålitelig telling vil det utvilsomt være en fordel å komme tidlig i gang med foreløpig opptelling av forhåndsstemmer.

B 1 Manntall/ Skjæringsdato

Stemmeberettigede som er registrert med bostedsadresse i Norge, skal føres inn i manntallet i den kommunen der de var folkeregisterført som bosatt den 31. mai i valgåret. (dagens lov § 2-4 andre ledd)

Høringsforslaget ønsker kommentarer til at den såkalte skjæringsdatoen endres til 30. juni, dvs alle som har flyttet til Trondheim eller ut av Trondheim etter denne 30 juni må enten forhåndsstemme der de oppholder seg, eller reise til kommunen de har flyttet i fra for å stemme.

I Trondheim er det forholdsvis få som kommer på valgdagen og vil stemme i Trondheim selv om de er manntallsført i annen kommune. Bestemmelsen anses å være kjent, uten at den enkelte som har flyttet nødvendigvis har merket seg skjæringsdatoen.

Endringen anses ikke å ha stor betydning for velgeren, men større betydning for når valgkort kan bli klar for utsending. Valgkort ble i 2005 sendt ut 19.07. Ny skjæringsdato vil gi 14 dager for å ferdigstille valgkort, mot tidligere en og en halv måned, og kan være i korteste laget

B 2 Meningsmålinger

Det er ingen restriksjoner mht meningsmålinger i dagene før valget i dagens valglov. Det er kun omtalt at foreløpig valgresultat ikke kan offentliggjøres før kl 20.00 på valgdagen.

Det vises til at internasjonal forskning har kommet frem til at publisering av meningsmålinger kan ha en viss betydning for styrkeforholdet mellom partiene, men at det ikke er forskningsmessig belegg for å si at det finner sted en tydelig og systematisk påvirkning.

At vi lar oss påvirke kan føre til økt valgdeltakelse på ene siden, men kan på andre side påvirke hva du tenker å stemme. Av den grunn bør det ikke publiseres meningsmålinger i media siste periode før valgdagen. Sluttidspunkt for publisering bør settes før siste dag det blir mulig å forhåndsstemme.

Konklusjon:

Det kan stilles spørsmål med hvorvidt foreslåtte endringer vil føre til et sikrere valg. Om formålet er å få til økning i valgdeltakelsen, stilles det også spørsmål med. Når det gjelder teknisk gjennomføring er kommuner vant til å tilpasse seg de regler som gjelder, og er mest opptatt av at endringer ikke må føre til forsinkelser for å få et ferdig valgoppgjør.

Saken legges frem med kommentarer til hvert høringspunkt. Kommentarene kan dersom ikke

Trondheim kommune

annet foreslås, fungere som formannskapetets/ valgstyrets høringsuttalelse, og gir følgende konklusjon:

- A1. Forslag om å lovfeste utsending av valgkort støttes.
- A2. Endring av forhåndsstemmeperiode utenriks støttes. Uenig i foreslått endring innenriks.
- A3. Frist for søknad om ambulerende stemmegivning støttes.
- A4. Støtter ny frist for innkomne forhåndsstemmegivninger.
- A5. Enig i krav om legitimasjon.
- A6. Krav om manuell telling, eller to ulike tekniske systemer ved telling, støttes ikke.
- A7. Går imot krav om manuell kontrolltelling.
- A8. Positiv til telling av forhåndsstemmer søndag.
- B1. Ser for vår del ingen problemer med skjæringsdato 30.06.
- B2. Ønsker ikke publisering av meningsmålinger like før valget.

Ordføreren i Trondheim, 01.08.2006

Rita Ottervik
ordfører

Kari Aarnes
Leder for Bystyresekretariatet

Vedlegg: Høringsbrevet fra KRD datert 20.06.2006
Utkast til lovendringer